

OBSAH

PŘEDMLUVA	11
1 ÚVOD	15
2 STUDIUM PROBLEMATIKY V ŠIRŠÍM KONTEXTU POMOCÍ TEORETICKÝCH VÝCHODISEK	18
2.1 Vstup do problematiky	18
2.2 Kvalita života dětí	20
2.2.1 Generace Y	21
2.3 Pohybová aktivita dětí	24
2.3.1 Školní pohybové aktivity	42
2.3.2 Mimoškolní pohybové aktivity	45
2.3.3 Organizované mimoškolní pohybové aktivity dětí	47
2.3.4 Faktory podmiňující pohybovou aktivitu dětí	57
2.3.5 Pohybová aktivita a identita dítěte	58
2.3.6 Postoje dětí k pohybovým aktivitám	60
2.4 Pohybová úroveň a zdatnost dětí v přehledu výzkumných prací	63
2.4.1 Přehled výzkumných studií zjišťujících pohybovou úroveň a zdatnost dětí	64
2.4.2 Problematika motorického a psychomotorického vývoje	73
2.5 Stručná charakteristika vybraných věkových období	75
2.5.1 Období mladšího školního věku	75
2.5.2 Období středního školního věku	78
2.6 Vymezení pojmu neúspěšný žák a jeho etiologie	79
2.6.1 Stručná charakteristika pojmů neúspěch a neúspěšný žák	79
2.6.1.1 Školní výkon z pohledu úspěšnosti a neúspěšnosti	82
2.6.1.2 Školní neúspěch	83
2.6.1.3 Úloha motivace při hodnocení	85
2.6.1.4 Identifikace neúspěšného žáka a diagnostika příčin neúspěšnosti	86
2.6.1.5 Stručný přehled faktorů ovlivňujících neúspěšnost žáka	90
2.6.1.5.1 Žák a jeho osobnost	90
2.6.1.5.2 Pohlaví	92
2.6.1.5.3 Rodiče	93
2.6.1.5.4 Učitel	93
2.6.1.6 Kauzální atribuce u neúspěšného žáka	95
2.6.1.7 Stručný přehled výzkumných studií týkajících se kauzálních atribucí ve škole	99
2.6.2 Pohybově neúspěšný žák v přehledové studii	102
2.6.2.1 Problematika pohybově neúspěšného žáka v historickém kontextu	102
2.6.2.2 Přehled vybraných výzkumných prací tematicky souvisejících s problematikou pohybově neúspěšného žáka	113

2.7	Pracovní nástin strukturálního vymezení pojmu pohybová neúspěšnost žáka na základě jednotlivých kategorií	152
2.8	Pracovní vymezení pojmu žáka s pohybovou neúspěšností	157
3	NÁSTIN ZPŮSOBŮ IDENTIFIKACE POHYBOVÉ NEÚSPĚŠNOSTI U ŽÁKŮ A ŽÁKYŇ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU A MONITOROVÁNÍ VYBRANÝCH PŘÍČIN JEJICH MOŽNÉHO VZNIKU	165
3.1	Cíl	165
3.2	Úkoly	166
3.3	Vědecké otázky	167
3.4	Hypotézy	167
3.5	Přehled výzkumných souborů	167
3.6	Charakteristika výzkumných souborů	171
3.6.1	Výzkumný soubor VS1	171
3.6.2	Výzkumný soubor VS2	172
3.7	Organizace výzkumu	173
3.8	Metodika výzkumu a pedagogická diagnostika	174
3.8.1	Pedagogická evaluace a dotazování	174
3.8.2	Přehled indikátorů pohybové úrovně a zdatnosti žáků a žákyň pro identifikaci žáka a žákyň s pohybovou neúspěšností	177
3.8.2.1	Stručný přehled testové baterie s charakteristikou a způsobem provedení testů	179
3.8.2.2	Přehled techniky somatického měření (Měkota & Kovář, 1993)	183
3.8.3	Zjišťování názorů na pohybové aktivity dětí v mimoškolní době	186
3.8.4	Zjišťování postojů k pohybovým aktivitám	188
3.9	Možnosti identifikace a následné postupy monitorování pohybové neúspěšnosti u žáků a žákyň mladšího školního věku	191
3.9.1	Identifikace žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností	191
3.9.1.1	Monitorování vybraných hodin školní tělesné výchovy a sledování motivační složky učitelovy verbální komunikace k žákovi	191
3.9.1.2	Monitorování zdatnosti a pohybové úrovně žáků a žákyň ve vybraných motorických testech s dalším vyhodnocením pro následnou identifikaci pohybové neúspěšnosti	201
3.9.1.2.1	Skok daleký z místa (1. a 2. etapa)	201
3.9.1.2.2	Leh-sed opakovaně po dobu 1 minuty (1. a 2. etapa)	203
3.9.1.2.3	Člunkový běh na 4 × 10 m (1. a 2. etapa)	205
3.9.1.2.4	Hluboký předklon (1. a 2. etapa)	206
3.9.1.2.5	Rovnovážná poloha (1. a 2. etapa)	209
3.9.1.2.6	Chytání míče (1. a 2. etapa)	211
3.9.1.2.7	Vyhodnocení pohybové úrovně žáků a žákyň ve dvou sledovaných etapách pro následnou identifikaci pohybové neúspěšnosti na základě individuálních testových profilů	213
3.9.1.2.8	Rozložení sledovaných kategorií u žáků a žákyň jednotlivých tříd obou souborů ve dvou etapách	216
3.9.1.3	Zaznamenání hodnoty BMI jako jednoho z možných determinant pohybové neúspěšnosti	219
3.9.1.4	Individuální profil žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností za přispění dalších vybraných determinant	221
3.9.1.5	Individuální profil žáků a žákyň s evidovanou specifickou poruchou učení (pouze 1. etapa výzkumného šetření)	224
3.9.2	Přehled a komparace zastoupení vybraných determinant působících na žáky a žákyň (žactvo) s pohybovou neúspěšností s jejich vrstevníky	234
3.9.2.1	Komparace mimoškolních aktivit žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností s jejich vrstevníky	234
3.9.2.2	Komparace zastoupení pohybových aktivit v týdenním režimu u žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností s jejich vrstevníky	239

3.9.2.3	Komparace sociální identifikace žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností při pohybových aktivitách s jejich vrstevníky	242
3.9.2.4	Komparace způsobů mobility do školy žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností s jejich vrstevníky	245
3.9.2.5	Komparace zastoupení pohybových aktivit rodičů žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností s rodiči jejich vrstevníků v minulosti	247
3.9.2.6	Komparace zastoupení pohybových aktivit rodičů žáků a žákyň (žactvo) s pohybovou neúspěšností s rodiči jejich vrstevníků v době dotazování	251
3.9.3	Postoje žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností k pohybovým aktivitám	261
3.9.3.1	Východiska pro hodnocení postojů žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností k pohybovým aktivitám	261
3.9.3.2	Komparace postojů žáků a žákyň s pohybovou neúspěšností k pohybovým aktivitám s postoji jejich vrstevníků	268
4	DISKUSE	283
5	ZÁVĚR	296
6	PŘEHLED POUŽITÝCH LITERÁRNÍCH ZDROJŮ	305
6.1	Literatura	305
6.2	Přehled vybraných bakalářských, diplomových, rigorózních a disertačních prací vztahujících se k řešené problematice	322
6.3	Internetové zdroje	319
6.3.1	Ostatní internetové zdroje	324
6.4	Manuály, dokumenty, závěrečné zprávy a vyhlášky	325
	Summary	327
	Přílohy	330
	Seznam zkratk	373
	Jmenný rejstřík	376
	Věcný rejstřík	382